

Actieplan bedrijven en biodiversiteit

Inleiding

Het actieplan is ontwikkeld om bedrijven, bedrijventerreinorganisaties en andere organisaties uit te dagen en te ondersteunen om systematisch te werken aan meer *biodiversiteit*. Bedrijven, bedrijventerreinorganisaties en andere organisaties worden ook aangemoedigd om hun acties jaarlijks op eenvoudige manier te evalueren.

Het actieplan maakt deel uit van de *Green Deal bedrijven en biodiversiteit* en helpt om:

- een overzicht te krijgen van de kansen voor biodiversiteit op het terrein,
- gerichte acties te formuleren,
- oriëntatie te bieden bij de realisatie en evaluatie van de gekozen acties.

Waarom?

Omdat biodiversiteit op het terrein aan jouw bedrijf of organisatie heel wat voordelen oplevert:

- Biodiversiteit zorgt voor een goede omgevingskwaliteit op en rond de bedrijventerreinen.
- De biodiversiteit in Vlaanderen staat sterk onder druk, elke onderneming kan hierrond een actie ondernemen.
- Werken aan biodiversiteit kan op een rechtszekere manier zodat uw bedrijfsvoering gegarandeerd is.
- Uw acties hebben positieve gevolgen voor ons klimaat, draagt bij aan waterzuivering, brengt verkoeling en zuivert de lucht.
- Uw bijdrage kan zorgen voor een besparing op de onderhoudskosten van het terrein.
- Biodiversiteit op en rond bedrijventerreinen laat de werknemers zich o.a. beter in hun vel voelen, bevordert de concentratie en stimuleert de creativiteit.
- Werken aan biodiversiteit komt het imago van jouw bedrijf of organisatie ten goede. Het maakt een engagement op vlak van maatschappelijk verantwoord ondernemen duidelijk.

Het actieplan is opgebouwd uit twee delen:

1. Stel een actieplan biodiversiteit op: aan de hand van de vijf stappen hieronder. Dit actieplan helpt je bedrijf of organisatie realistische acties te formuleren en deze jaarlijks op eenvoudige manier te evalueren en op te volgen.
2. Geef je successen en actieplan door: via de website www.greendeals.be. Deze gegevens worden enkel gebruikt om een herinnering te sturen en mits toestemming als goed voorbeeld weer te geven. Ze worden niet doorgegeven of vrijgegeven.

Op deze manier wordt er gestreefd naar een verbetering van de biodiversiteit. Zo zal er blijvend aandacht rond biodiversiteit zijn en zullen de voordelen pas echt merkbaar worden.

Veel succes!

1. Actieplan biodiversiteit

Dit actieplan bestaat uit vijf stappen die helpen om biodiversiteitsacties voor je bedrijf of organisatie te identificeren. Hiervoor doorloop je vijf stappen:

1. Stel iemand of een team binnen je bedrijf of organisatie aan als verantwoordelijke voor het actieplan biodiversiteit.
2. SCAN - doorloop de scan biodiversiteit (zie hieronder) en vink de relevante hokjes aan.
3. PLAN - maak een actieplan biodiversiteit op: in de scan selecteerde je acties waarmee je aan de slag wil gaan, definieer elk van die acties nu zo concreet mogelijk door ze meetbaar te maken en er een timing aan te koppelen. Indien gewenst, kan je:
 - o Je laten oriënteren door iemand in je bedrijf of organisatie die kennis over biodiversiteit heeft. Je kan ook contact opnemen met een lokale contactpersoon voor een gratis en vrijblijvend advies. De contactpersoon in jouw regio vind je op de website greendeals.be
 - o Inspiratie en goede voorbeelden voor kleine en grote bedrijven/organisaties vinden op de website greendeals.be
 - o Nóg ambitieuzer te werk gaan door een expert aan te stellen die een beheerplan voor heel je terrein opmaakt! Het actieplan van de Green Deal werkt op korte termijn en een beheerplan werkt meer op de lange termijn.
4. DO - ga aan de slag! - *de inspiratie-pagina op de website helpt je hierbij.*
5. CHECK - na één jaar: evalueer de acties waaraan je gewerkt hebt, herneem stappen 2 t.e.m. 4 en koppel terug met het management.

Voer stappen 2 t.e.m. 5 jaarlijks uit.

Scan biodiversiteit

Deze scan is beschikbaar op greendeals.be. Het is een inspiratiebron en bestaat uit acties die door je bedrijf of organisatie ondernomen kunnen worden. Het is een niet-exhaustieve lijst van acties die ondernomen kunnen worden of reeds uitgevoerd zijn. Er is geen rangorde in de acties.

Bij het doorlopen van de scan kan je voor elke actie twee opties aanvinken:

- met deze actie gaan we aan de slag
- deze actie is uitgevoerd

We werken aan de verbetering van de biodiversiteit via:

➔ *alle woorden in italic worden uitgelegd a.d.h.v. de definitielijst onderaan dit document*

onze gebouwen, terreinen en infrastructuur:

a. nestgelegenheid in/aan gebouwen voor vleermuizen of vogels (bv. gierzwaluw en huismus)	☐	☐	☐
b. verwijderen van verharding	☐	☐	☐
c. <i>waterdoorlatende paden</i>	☐	☐	☐
d. <i>waterdoorlatende parkeerplaatsen</i>	☐	☐	☐
e. <i>groendaken</i>	☐	☐	☐
f. <i>groene wanden</i>	☐	☐	☐
g. ruimte uitsparen t.v.v. biodiversiteit door functies collectief te organiseren tussen bedrijven
bv. gedeelde parking of waterberging	☐	☐	☐
h. geen of <i>diervriendelijke</i> afscherming (bv. via openingen) van ons terrein	☐	☐	☐
i. <i>diervriendelijke</i> inrichting van oevers, grachten, wegen, ... (bv. <i>natuurlijk oever</i>)	☐	☐	☐
j. aanwezigheid van <i>reliëf</i> (* = mogelijk vergunningsplichtig)	☐	☐	☐
k. <i>vleermuis- of insectenvriendelijke</i> buitenverlichting	☐	☐	☐

deze actie voeren we (nog) niet uit
met deze actie gaan we aan de slag
deze actie is uitgevoerd

onze dieren en planten:

- a. (waar mogelijk) *streekeigen* en *standplaatsgeschikte* planten
- b. (waar mogelijk) *vervanging* van *invasieve exoten* door *streekeigen* en *standplaatsgeschikte* planten
- c. een zo *extensief* mogelijk beheer, bv. via het beperken van gazon tot plekken die vaak betreden worden (bv. picknickplaats) of het omvormen van gazon tot soortenrijk grasland dat slechts twee tot drie keer per jaar of *gefaseerd gemaaid* wordt
- d. planten die rekening houden met *doelsoorten*
- e. structuren met dood hout (bv. takkenwal)
- f. *hoge én lage vegetatievormen*
- g. nestgelegenheid voor insecten, kleine zoogdieren, etc.
- h. waterpartijen zoals een *wadi* of poel (* = mogelijk vergunningsplichtig)
- i. een *bos(je)* op het terrein (* = vergunningsplichtig)
- j. clusteren en verbinden van groene elementen op niveau bedrijventerrein

ons management en onderhoud:

- a. geen gebruik van pesticiden
- b. geen gebruik van *turfproducten* (bv. potgrond)
- c. actief opsporen en verwijderen van *invasieve exoten*
- d. samenwerking rond biodiversiteit met naburige bedrijven
- e. samenwerking met een lokale partner of organisatie bv. school, regionaal landschap, Natuurpunt, ...
- f. jaarlijkse update van het actieplan biodiversiteit
- g. de *BIODIVA-scan* via de website van de provincie Antwerpen doorlopen
- h. opmaak van *een biodiversiteitsplan* van het terrein (al dan niet ondersteund door externe expert) met o.a.:
- o inachtnaam van het omliggende landschap
 - o streven naar natuurlijke vegetatie en soorten
 - o aanduiding van zones onder *extensief maaibeheer*
 - o detectie en verwijdering van *invasieve exoten*
 - o een lijst van *streekeigen* en *standplaatsgeschikte* planten die wordt gebruikt bij aanplantingen

onze monitoring en communicatie:

- a. een interne biodiversiteitsambassadeur
- b. een jaarlijkse personeelsactie rond biodiversiteit en de voordelen ervan
- c. de opvolging van doelsoorten op het terrein
- d. de opname van acties rond biodiversiteit in interne of externe communicatie
- e. het voorzien van recreatie in het groen, bv. zit- of picknickbank, wandelpad, voedselbosje,
- f. het voorzien van een informatiepaneel over de inrichting en het beheer

onze specifieke acties (die hierboven niet vermeld zijn):

- a. bv. werken rond een specifieke *doelsoort*?
- b.

2. Geef je successen en actieplan door via greendeals.be

Voer je actieplan in via de website www.greendeals.be.

Deze gegevens worden enkel gebruikt om algemene conclusies te trekken op basis van de geaggregeerde informatie van alle bedrijven en om je een jaarlijkse herinnering te sturen om je gegevens door te geven. Bij het invullen kan je ook aangeven of je bijkomende info of specifieke voorbeelden wenst te ontvangen.

Indien je bedrijf of organisatie hiermee instemt, dan kunnen jouw geselecteerde acties en/of de uitgevoerde acties als goede voorbeelden op de website en in brochures gepubliceerd worden.

Voor meer informatie kan je contact opnemen met één van de initiatiefnemers:

- Departement Omgeving - steven.vanonckelen@vlaanderen.be
- Agentschap voor Natuur en Bos – barbara.geschier@vlaanderen.be
- Natuurpunt - benno.geertsma@natuurpunt.be
- Corridor – peter@corridor.land

Definities:

- *BIODIVA-scan: via de biodiversiteitsladder en de BIODIVA-vragen, zal je een inzicht krijgen in hoe goed binnen je bedrijfsvoering aan biodiversiteit wordt gewerkt en hoe en waar je bedrijf zich nog kan verbeteren. Meer informatie via <https://biodiva.provincieantwerpen.be/>*
- *biodiversiteit is een graad van verscheidenheid aan levensvormen (soorten, genen etc.) binnen een gegeven ecosysteem of de gehele planeet. De biodiversiteit wordt vaak gebruikt als een indicator voor de gezondheid van een ecosysteem.*
- *biodiversiteitsplan: een plan dat de biodiversiteit op het terrein bevordert, dit kan opgesteld worden a.d.h.v. het actieplan bedrijven en biodiversiteit.*
- *bos: Art. 3 van het Bosdecreet geeft een definitie voor het begrip bos in Vlaanderen, namelijk 'grondoppervlakten waarvan de bomen en de houtachtige struikvegetaties het belangrijkste bestanddeel uitmaken, waartoe een eigen fauna en flora behoren en die één of meer functies vervullen'. Meer informatie via <https://www.ecopedia.be/pagina/definitie-bos>*
- *doelsoort: een soort waarvan het behoud, het herstel of de terugkeer als een doelstelling van het natuurbehoud wordt gezien. Vaak gaat het om bedreigde, achteruitgaande of zeldzame soorten, zie <https://www.ecopedia.be/encyclopedie/doelsoort>*
- *diervriendelijk wil zeggen dat er geen nadelige effecten voor de dieren zijn, bv. voor de migratie- of overlevingskansen.*
- *extensief beheer: een beheer dat een minimale menselijke interventie nastreeft.*
- *gefaseerd maaien: bij gefaseerd maaibeheer wordt een deel van het grasland niet gemaaid. Zie <https://www.ecopedia.be/encyclopedie/gefaseerd-maaibeheer>*
- *groendaken is de term voor een dakbedekking waarop een plantaardige laag is aangebracht, d.w.z. een laag die hoofdzakelijk bestaat uit levende planten. Zie <https://www.ecopedia.be/encyclopedie/groendaken>*
- *groene wanden is een algemene term om begroeide gevels te definiëren. Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen groene gevels (grondgebonden – direct en indirect) en Living Wall Systems (gevelgebonden).*
- *hoge én lage vegetatievormen: hoge vegetatievormen zijn meestal bomen, lage vegetatievormen zijn mossen, kruiden of struiken. Een afwisseling is positief voor de biodiversiteit.*
- *inheems: van nature voorkomend soort in een bepaald gebied, zie <https://www.ecopedia.be/encyclopedie/inheems>*
- *invasieve exoten: soorten die zich buiten hun oorspronkelijke verspreidingsgebied hebben gevestigd en door hun aanwezigheid of door de groei van hun populaties een bedreiging vormen van inheemse soorten. Invasieve soorten kunnen een bedreiging vormen voor de biodiversiteit, zie <https://www.ecopedia.be/encyclopedie/invasief>
Lijst van uitheemse invasieve planten: <https://www.ecopedia.be/pagina/uitheemse-invasieve-planten>
Lijst van uitheemse invasieve dieren: <https://www.ecopedia.be/pagina/uitheemse-invasieve-dieren>*
- *reliëf: een niet-monotoon reliëf zorgt voor verschillende condities op het vlak van schaduw en temperatuur die vaak interessant zijn voor planten en dieren. Let wel op want reliëfwijzigingen zijn vaak vergunningsplichtig: <https://www.natuurenbos.be/helpdesk/reliëfwijzigingen>*
- *standplaatsgeschied: geschied volgens een bepaalde standplaats of groeiplaats, namelijk het geheel van groeifactoren die bepalen hoe het ecosysteem er kan uitzien op een bepaalde plaats, zie <https://www.ecopedia.be/encyclopedie/standplaats>*
- *streekeigen: van nature voorkomende soort in een bepaalde streek, zie www.plantvanhier.be*
- *tijdelijke natuur: natuur die tijdelijk de kans krijgt om te ontwikkelen, meer informatie via <https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/vergunningen/tijdelijke-natuur>*
- *turfproducten: producten bestaande uit gedroogd veen, zoals potgrond.*
- *uitheems of exoot: soorten die zich gevestigd hebben in een land waar het oorspronkelijk niet vandaan komen, zie <https://www.ecopedia.be/encyclopedie/exoot-uitheems>*
- *vleermuis- of insectenvriendelijke buitenverlichting: lichthinder voor vleermuizen en insecten kan aanzienlijk worden beperkt, bijvoorbeeld door de toepassing van amberkleurig UV-vrije ledlampen, lagere lichtmasten en een scherpe afsnede van de lichtinval, zie <https://www.rijkswaterstaat.nl/wegen/wegbeheer/natuur-en-milieu/verbinden-natuurgebieden/vleermuisvriendelijke-verlichting/index.aspx>*
- *wadi: Een wadi is een laag gelegen gebied waar het regenwater zich bij overvloedige regenval kan verzamelen, en dat zo dienst doet als een buffer om overbelasting van het waterafvoernetwerk en overstroming te vermijden. Zie <https://www.ecopedia.be/encyclopedie/wadi>*

- *waterdoorlatende paden of parkeerplaatsen laten vocht door, de ondergrond is dus niet volledig verzegeld.*